

Asia: N/20908/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työntekijöiden lähettämistä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

7 § (Ilmoitus työntekijöiden lähettamisestä) ja

8 § (Edustajan asettaminen)

- **Tulisiko 7 §:n 3 momentin 1 kohdasta poistaa maininta ”vastuuhenkilöstä” ja käyttää sen sijasta termiä ”työnantajan edustaja”? Onko lisätäsmennys: ”tai Euroopan talousalueella, jos edustaja on asetettava lähettävän yrityksen sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaisesti” lainkohdan lopussa riittävä selkeytys?**
- **Jos 7 §:ssä tarkoitettu vastuuhenkilö muutettaisiin työnantajan edustajaksi, tulisiko myös 8 §:ssä tarkoitettu edustaja muuttaa yhteyshenkilöksi vastaamaan paremmin täytäntöönpanodirektiivin terminologiaa? Vai olisiko lisäys suluissa riittävä selkeytys, jotta muutos ei aiheuttaisi epäselvyyksiä nykyiseen soveltamiskäytäntöön?**
- **Onko 7 §:n lähettämislmoitusta koskevia tietovaatimuksia mahdollista keventää vaarantamatta viranomaisten valvontaedellytyksiä?**

• Lain 7 §:ään ehdotetaan muutosta, jonka mukaa lähettävän yrityksen tulisi ilmoittaa edustaja yrityksen sijoittautumisvaltiosta, jos tällainen on asetettava tämän sijoittautumisvaltion lainsäädännön mukaisesti (kun nykyisin tällainen tulee aina ilmoittaa). Nykytilan arviointia koskevassa osiossa on todettu, että yhtiöoikeusdirektiivistä seuraa velvoite, jonka mukaan osakeyhtiöllä ja niiden sivuliikkeillä tulee käytännössä olla aina direktiivin vähimmäisvaatimukset täyttävä yhtiöoikeudellinen edustaja, joka on rekisteröity yhtiön kotivaltion tai sivuliikkeen sijaintivaltion lainsäädännön mukaisesti. Myös edustajan/vastuuhenkilön asettamista koskien (7 §) säädoskohtaisesti perusteluihin voisi täsmentää, että EU:n yhtiöoikeusdirektiivin edellytykset huomioiden vastuuhenkilön ilmoittamatta jättämisen pitäisi tulla sovellettavaksi vain erittäin poikkeuksellisesti. Verohallinto toteaa, että komission kannanotolla tarkoitetaan ehkä enemmän sitä, että kansallisessa lainsäädännössä ei voida määrittää tiettyjä kriteerejä edustajan kelpoisuuteen liittyen, jolloin edustajaksi voidaan nimetä sijoittautumisvaltion lainsäädännössä määritelty edustaja.

Nyt yksityiskohtaisista perusteluista jää mielikuva, että on olemassa tilanteita, joissa edustajaa ei tarvitse lainkaan ilmoittaa (kun kuitenkin yhtiöoikeusdirektiivi tällaista edellyttää). Tätä voidaan pitää riskinä viranomaisvalvonnan toteuttamiselle ja merkittävänä väärinkäytösriskinä, jos edustajan nimeämisen poikkeustilannetta ei määritellä riittävän tarkalla tasolla.

- Vaikka Euroopan komissio on katsonut, että kansallisessa lainsäädännössä on huomioitava mahdollisuus, ettei vastuuhenkilöä ole nimetty kotijäsenvaltion sääntöjen mukaisesti, on olennaista varmistaa, että Suomen viranomaisilla on valvontatehtävää hoitaessaan riittävä tiedonsaantioikeus sijoittautumismaassa olevaan edustajan tietoihin sekä tosiasiallinen mahdollisuus yhteydenpitoon toiseen jäsenmaahan sijoittuneeseen yhtiöön. Huomioiden elinkeinon harjoittamista koskevan lainsäädännön vaatimukset EU/ETA-alueelle sijoittuneen vastuuhenkilön / osakkaan suhteen yhteystietojen tulisi sähköpostiosoitteen ja puhelinnumeron lisäksi sisältää myös varsinaiset sijoittautumisvaltion ylläpitämään rekisteriin merkityt osoitetiedot, jotta voidaan todentaa elinkeinon harjoittamista koskevien säännösten täyttyminen. Sähköposti ja puhelinnumero eivät osoita sijoittautumista EU/ETA-alueelle, päin vastoin niiden myötä henkilö on tavoitettavissa mistä tahansa, myös EU/ETA-alueen ulkopuolelta. Eri lainsäädännöissä tulisi pyrkiä edellyttämään samojen tietojen antamista.

- Velvollisuus antaa ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä koskee direktiivin mukaan vain viranomaista, joten muutoksella poistetaan lähettävän yrityksen ilmoitusvelvollisuus rakennuttajalle ja pääurakoitsijalle (7 §:n 5 mom). Muutos ei vaikuta rakennuttajan ja pääurakoitsijan velvollisuuksiin henkilöluettelon ylläpitämisen ja veroilmoittamisen osalta, joten työnantajayritys on muutoksesta huolimatta tiedonantovelvollinen ilmoituksella esitettävistä tiedoista myös rakennuttajan ja pääurakoitsijan suuntaan. Muutoksen tosiasiallinen vaikutus jäänee vähäiseksi ja kohdistuu enemmän rakennuttajan ja pääurakoitsijan mahdollisuuteen selvittää nyt ilmoituksella ilmoitetut tiedot.

10 § (Velvollisuus pitää saatavilla tietoja lähetetyistä työntekijöistä Suomessa)

-

10 b § (Tietojen antaminen työsuojeluviranomaiselle)

-

12 a § (Vastatoimien kieltö) ja

32 § (Lähettävän yrityksen selvitys- ja korvausvelvollisuuteen sekä vastuuseen sovellettavat säännökset)

- Yleisten kommenttien lisäksi pyydetään oikeusministeriöltä mahdollisia huomiota ehdotetun 12 a §:n seuraamusjärjestelmän (vahingonkorvaus) yhteensovittamisesta huomioiden rikastumiskielto ja lähetetyn työntekijän työsopimukseen sovellettavan lainsäädännön (yleensä alkuperävaltio) mukaan mahdollisesti määräytyvät seuraamukset ja vahingonkorvaukset tilanteissa, joissa on kyse 12 a §:ssä tarkoitettusta vastatoimesta tai epäasiallisesta kohtelusta.

-

13 § (Tilaajan tiedonantovelvollisuus)

- **Ottaen huomioon yrityksen hallinnollisen taakan keventämisen, olisiko riittävää, että 13 §:ssä säädettäisiin pelkästään, että "Tilaajan on annettava lähettävälle yritykselle tieto..." ja että tiedonantamisen tapoja selostettaisiin säännöskohtaisissa perusteluissa?**

- Ehdotuksessa selkiytetään sitä, ettei nykyisin laissa ole asetettu velvollisuutta tilaajalle esimerkiksi tarkastaa tai muilla keinoin huolehtia siitä, että lähettävä yritys tosiasiallisesti tekee lähettämislomituksen ja asettaa edustajan. Vaan kyse on puhtaasti informointivelvollisuudesta. Muutoksen myötä tilaajan velvollisuus auttaa työsuojeluviranomaista lähettävän yrityksen edustajan tavoittamisessa ja tähän velvollisuuteen liittyvä laiminlyöntimaksu kumotaan direktiivin vastaisena ja mahdollisesti palvelun tarjoamista haittaavana tekijänä. Velvollisuuden kumoamisen vaikutus tilaajan myötävaikutukseen edustajan tavoittamisessa jää perustelematta. Tilaajan intressissä on tuntea sopimuskumppaninsa ja tavoittaa tämän edustaja, mutta voiko tilaaja muutoksen myötä luovuttaa hallussaan olevat tiedot työsuojeluviranomaiselle joko oma-aloitteisesti tai pyynnöstä? Tätä tulisi selkiyttää esityksen perusteluissa.

17 § (Tiedonsaantioikeus)

-

32 § (Lähettävän yrityksen selvitys- ja korvausvelvollisuuteen sekä vastuuseen sovellettavat säännökset)

-

35 § (Laiminlyöntimaksu)

-

Osio 5. Muut toteuttamisvaihtoehdot

Vastatoimen kiellon osalta pyydetään arvioimaan ehdotettua seuraamusta (vahingonkorvaus) ja sille ehdotettuja erilaisia vaihtoehtoisia malleja tarvittaessa (osio 5).

Muuna huomiona esitämme, että kohdan 4.1 "Keskeiset ehdotukset ja niiden pääasialliset vaikutukset", toisen kappaleen toisessa virkkeessä lienee kirjoitusvirhe? "Lähettävän yrityksen olisi lähettävän yrityksen kanssa tekemissään sopimuksissa tai muutoin käytettävissään olevin keinoin.." Ilmeisesti ensimmäisen "lähettävän yrityksen" sijalla tulisi olla "tilaajan"?

Luukkonen Lauri
Verohallinto